

บทที่ 8

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

8.1 บทสรุป

บทสรุปผลการศึกษานี้อาศัยการวิเคราะห์ในการจัดการป่าไม้ของชุมชนปกากะญอ โดยอภิปรายข้อค้นพบจากผลการศึกษา การปรับตัวของปกากะญอในการจัดการทรัพยากรตามแบบประเพณี ภายใต้บริบทกฎหมายของรัฐ

วิถีปฏิบัติตามจารีตประเพณีของปกากะญอ คือ หลักฐานแสดงให้เห็นการใช้บรรทัดฐานและกลไกของสังคมภายในชุมชน เน้นศักยภาพและความสามารถในการจัดการทรัพยากรป่าเป็นวิถีปฏิบัติที่สืบทอดต่อเนื่องยาวนานกว่า 80 ปี จนถึงปัจจุบัน ผู้ศึกษาค้นพบว่า การจัดการป่าของชุมชนปกากะญอห้วยหินลาดในนี้มีศักยภาพที่จะดำรงอยู่ในชุมชนดังนี้

1. มีการปรับตัวภายในวิถีปฏิบัติของชุมชน ทำให้ชุมชนต้องมีอาชีพหลากหลายขึ้น เช่น เก็บหาของป่า เลี้ยงสัตว์ ทำสวนชา เก็บลูกพลับ เป็นต้น การปรับตัวของชุมชนจึงอยู่ภายใต้หลักการทั้งเพื่อการยังชีพและการค้าด้วยในปัจจุบัน เหล่านี้เป็นปฏิสัมพันธ์กันระหว่างรัฐ ทนและชุมชน โดยชุมชนมีความพยายามที่จะดำรงชีวิตอยู่ตามวิถีปฏิบัติดั้งเดิม ปฏิสัมพันธ์จากรัฐและทุนที่พยายามสอดแทรกเข้าสู่ชุมชน มีการปรับตัวของชุมชนจากกระบวนการกลั่นกรอง ต้องปรับผสมผสานให้เข้ากับวิถีปฏิบัติของชุมชน ตัวอย่างเช่น มีการพัฒนาการปลูกสวนชา พันธุ์ชาอัสสัมมาจากใต้หวันที่สอดแทรกเข้าแทนที่ชาพื้นเมือง การทำสวนชาพันธุ์ใหม่ ยังคงยึดถือปฏิบัติเฉกเช่นเดียวกับชาพื้นเมืองที่สร้างสภาพป่าและเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศน์ที่ยั่งยืน

2. ชุมชนบ้านห้วยหินลาดใน ยังคงดำเนินวิธีการจัดการทรัพยากรของชุมชนต่อเนื่องโดยวิธีจัดการของชุมชน แม้ว่าในสภาพปัจจุบัน ความสามารถหรือศักยภาพของชุมชนยังคงมีอยู่ คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร โดยมีความสอดคล้องในแง่ของเป้าหมายให้เกิดการอนุรักษ์และการจัดการที่ยั่งยืน รัฐควรให้ความสำคัญต่อศักยภาพของชุมชนในเขตอุทยานและเขตป่าสงวน

3. บ้านห้วยหินลาดในของชุมชนปกากะญอนี้ ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ พระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ. 2507 ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิของตนภายในวันที่กำหนดไว้ แต่ด้วยเหตุปัจจัยหลายอย่างทำให้พวกเขาเหล่านั้นเสียสิทธิ และกลายเป็น

ผู้บุกรุกป่า และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาตินี้ได้แยกสิทธิครอบครองกับสิทธิการใช้
ออกจากกันโดยเด็ดขาด ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่าง จาริตประเพณี

4. ชุมชนปกากะญอของบ้านห้วยหินลาดใน มีความพึงพอใจในการดำรงชีพ
อย่างเรียบง่ายไม่แสวงหาสิทธิปัจเจกชน สิทธิชุมชนต่างหากคือสิ่งที่ชุมชนยึดมั่นและถือปฏิบัติมา
หลายชั่วอายุคน ยืนหยัดที่จะดูแลจัดการทรัพยากรของชุมชนด้วยชุมชนเอง จาริตประเพณี ความเชื่อ
ที่จะดูแลจัดการทรัพยากรของชุมชนด้วยชุมชนเอง จาริต ประเพณี ความเชื่อ ที่ถือปฏิบัติ
ในการดำรงชีวิตส่งเสริมเอื้อประโยชน์ ให้แก่สิ้นป่ากว่า 10,000 ไร่ ของชุมชนมีระบบนิเวศน์และ
มีความหลากหลาย และมีพันธุ์พืชที่จำเป็นต่อการยังชีพ

8.2 ข้อเสนอแนะ

จากข้อเท็จจริงในพื้นที่ศึกษา ได้พบแนวทางของความชอบธรรม ของอำนาจชุมชน
มุ่งแสวงหาบทบาทในการดูแล และจัดการทรัพยากรของชุมชน มีเป้าหมายโดยรวมที่จะดำรงอยู่
ของการอนุรักษ์และการจัดการอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายของรัฐในการจัด
จัดการทรัพยากรแบบองค์รวม เพื่อการพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง และสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะ
ดังต่อไปนี้

1. ระบบสิทธิชุมชนตามจาริตประเพณี ขององค์กรท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการครอบ
คลุมและจัดการทรัพยากร รัฐควรให้ความสำคัญกับองค์กรและสิทธิชุมชนที่นำมาใช้ตามจาริต
ประเพณีเหล่านี้ จะเกิดประโยชน์อย่างมาก สามารถที่จะลดความขัดแย้งทางสังคม เพียงแต่รัฐต้อง
ยอมรับและเชื่อในศักยภาพของคนที่อยู่กับป่าโดยปราศจากอคติ

2. การวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมต่อการจัดการและการปรับ การพิทักษ์ พื้นฟูดิน
น้ำ ป่าไม้ ตลอดจนการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรท้องถิ่นให้เชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างองค์กร
ของชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรที่ยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทกฎหมาย
ของรัฐ คือ สิ่งที่รัฐต้องเร่งรัด วางกรอบทิศทาง การบริหารจัดการแบบองค์รวมเบ็ดเสร็จต่อไป

3. การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดการทรัพยากร
ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องและตรงกับความต้องการของสังคมระดับล่าง การใช้กฎหมายหรือ
อำนาจรัฐเข้าไปจัดการหรือแก้ปัญหาทั้งหมดจะไม่เป็นการเข้าถึงรากหญ้าของปัญหา และหาก
มุ่งเน้นพึ่งพาทุนเข้าไปช่วยเหลือแทนรัฐ อาจกลายเป็นการตอกย้ำถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร
อย่างมหาศาลตอบสนองเฉพาะระบบธุรกิจ และยังจะเป็นการสร้าง ความกดดันและความขัดแย้ง
ทางสังคมมากขึ้น